

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Konuşma 8

ARAP KÖRFEZİ

ERKEĞİN KADIN ÜZERİNDEKİ KAVVÂMESİ

Kavvâme / Koruyucu Yöneticilik; Adet Ve Gelenek Değil, Şeri Bir Hükümdür

Kavvâme konusu hakkında konuşurken, İslâm'ın hüküm olarak koyduğu ve bu hükmü açıklamak için belirlemiş olduğu kurallar ve asıllar ile bazı Müslümanlar tarafından cahilce ve düşmanca kavvâme hükmüne katılan bazı batıl kavramlar ve zalim uygulamalar arasını ayırt etmemiz kaçınılmazdır. Bu hükmü, kendisine yapışmış, asıl itibarı ile İslâm hükümlerinden olmayan yozlaşmış adetlerden ve geleneklerden temizlemek kaçınılmazdır. Zira bu yozlaşmış adetler ve gelenekler, kadının evde ihmal edilen bir cins ve toplumda bilinmeyen bir düşünce olarak görüldüğü bir günde kadınların köleleştirilmesinden oluşan eski bir dönemin kalıntılarıdır. Bu, laikçilerin bu tür yozlaşmış adetleri ele alıp İslami hükümlerle ilişkilendirmelerini kolaylaştırmıştır. Böylece bunu bahane ederek İslâm'ı çirkin göstermeye ve çarpıtmaya çalışmaktadırlar. Bunu da Müslüman kadının kendisini, tamamen kısıtlayan ve onu baskı altına alan ilk cahiliye çekici ile bütün kısıtlamalardan kurtuluşuna (!) davet eden modern cahiliye örsü arasında sıkışmış bulması için yapmaktadırlar. Böylece kadın; ya yozlaşmış adetleri dikkate alıp, "İslâm ve Şeriat" başlığı altında köleleşecektir, ya da onlara başkaldırıp harekete geçerek "özgürlük ve eşitlik" başlığı altında daha şiddetli bir köleliğe maruz kalacaktır!

İslam'da Kavvâme mefhumu ne şahsi bir algıdır ne Doğu'dan miras kalan adetlerdir ne de Batı'nın düzenbazlıklarına bir tepkimedir. O ancak aile kurumunu, kocanın eşi ile ilişkisini ve ikisinden her birinin diğeri üzerindeki hakkını düzenleyen Şeri kuralların mantığı ile hükme bağlanmış bir fıkihtir.

İslam'da Kocanın Kavvam Oluşu ve Kur'an ve Sünnette Meşruiyeti

İslam'da kocanın kavvâm oluşu, bir velâyettir, yönetimdir. Bu velayetin gereği olarak koca şu konularda yetkili kılınmıştır: Eşinin konumuna uygun şekilde, eşinin işlerini idare etmek, ihtiyaçlarını karşılamak için infak / harcama yapmak, eşini koruyup kollamak, maslahatlarını yerine getirmek ve evinde tutmak, güvenilir şekilde hak çerçevesinde tedip etmek / eğitmek ve disiplinle terbiye etmek.

Kavvâmenin tespit edilmesindeki asıl, Allah Azze ve Celle'nin şu sözüdür:

﴿الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ﴾

"Allah'ın insanlardan bir kısmını diğerlerine üstün kılması sebebiyle ve mallarından harcama yaptıkları için erkekler kadınlar üzerinde kavvâmdırlar / koruyucu yöneticidirler..." [Nisa 34]

Bu ayeti kerime, kocanın eşi üzerindeki kavvâmesi hakkında asıldır. Nitekim tefsir ve fıkıh âlimlerinin büyük çoğunluğunun bu konuda icması vardır.

*İbn Kesir bu ayetin tefsiri hakkında şöyle demiştir: "Erkek kadın üzerinde kayyumdur." Yani "kadının başkanıdır, büyüğüdür, yöneticisidir ve yoldan saptığında terbiye edicisidir."

*Kurtubi şöyle demiştir: "Yani erkekler kadınların nafakalarını sağlar, onları gereği gibi korur ve himaye ederler. قوام - "Kavvâm" ifadesi, فعّال - "fa'âl" vezninde mübalağa ifade eden bir kelime

olup bir şey üzerinde durmak, onu gözetmek, bütün gayreti ile onu korumak, ona nezaret etmek anlamındadır.”

* Cassâs bu ayetin tefsiri hakkında şöyle demiştir: “Allah erkekleri akıl ve görüşte kadınlara üstün kılarak reislik ve yöneticilik göreviyle mükellef etmiştir. Erkek ailenin reisi ve kadının yöneticisidir. Çünkü erkek çalışarak kadın ve çocuklarının ihtiyaçlarını karşılar, işlerini idare eder, onları korur gözetir ve terbiye eder. Ayet, bir takım anlamlara delalet etmektedir. Bunlardan birisi şudur: Evde erkeğin kadına üstün kılınmasıdır. Erkek kadını idare eder ve terbiye eder. Bu da erkeğin kadını evinde tutma ve ona dışarı çıkmayı yasaklama hakkının olduğuna, masiyet/Allah’a isyan olmadıkça kadının erkeğe itaat etmesi ve emrini kabul etmesi yükümlülüğünün olduğuna delalet etmektedir. Ayet, kadının nafakasının erkek üzerine vacip olduğuna da delalet etmiştir.”

*İbnu'l Arabi bu ayetin tefsiri hakkında şöyle demiştir: “قَوَامُونَ - “Kavvâmûne” sözü hakkında şöyle denilmektedir: قَوَامٌ وَقِيمٌ “Kavvâm” ve “Kayyım”, قام – “Kâme” fiilinden فعَالٌ وَفَعِيلٌ vezninde türemiş kelimelerdir. Manası; erkek, kadın üzerinde emindir / vekildir / kefiledir, işlerini üstlenip yönetendir, durumunu iyileştirendir. İbn Abbâs şöyle demiştir: Kadının erkeğe itaat etme sorumluluğu vardır... Erkeğin yani kocanın kadına mehir ve nafaka vermek, ona iyi muamelede bulunma ve Allah'a itaati emretme ve onu İslâm'ın namaz, oruç gibi emirlerine teşvik etme ve onu koruma sorumluluğu vardır. Kadının da erkeğin malını koruma, ehline iyi davranma, itaatler çerçevesindeki sözünü kabul etme sorumluluğu vardır.”

Allah-u Teala'nın şu sözünde de başka bir delil vardır:

﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾

“...Kadınların, yükümlülükleri kadar meşru hakları vardır. Yalnız erkeklerin kadınlar üzerinde bir derece farkı vardır. Allah, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.”
[Bakara 228]

Kurtubi şöyle demektedir: “Özetle "derece" kelimesi üstün olmayı gerektirir ve erkeğin kadın üzerindeki hakkının kadının erkek üzerindeki hakkından daha ağır olduğu izlenimini vermektedir.”

Cassâs bu ayetin tefsiri hakkında şöyle demiştir: “Allah, bu ayette iki eşten her birinin diğeri üzerinde hakkı olduğunu haber vermiştir. Erkek, kadınının üzerinde, kadının erkek üzerinde benzerine sahip olmadığı bir hakka sahiptir. Bu ayette, eşlerden her birisinin diğeri üzerindeki hakkının ne olduğu açıklanmamıştır. Bu hak ayetten başka yerde Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in lisanı ile açıklanmıştır.”

İbnu'l Arabi, bu ayetin tefsiri hakkında şöyle demiştir: “Burada "derece" erkekleri kadınlarla güzel geçinmeye teşvik için bir işarettir. Mal ve huy itibariyle kadınlara karşı geniş olmaya bir işarettir. Yani daha faziletli olanın kendisini daha çok tutması, zapt etmesi gerekir.”

Nebevi sünnetten “kavvâme”ye delalet eden Şeri naslar ise; Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem, Şeri sınırlar dâhilinde oldukça ve kadının gücü ve kudreti dâhilinde oldukça kadına kocasına itaat etmesini emretmiştir. Buna delalet eden bazı rivayetler şunlardır:

1-Abdurrahman b. Avf (ra), Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in şöyle dediğini rivayet etmiştir:

«إِذَا صَلَّتِ الْمَرْأَةُ خَمْسَهَا وَصَامَتْ شَهْرَهَا وَحَفِظَتْ فَرْجَهَا وَأَطَاعَتْ زَوْجَهَا قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الْجَنَّةَ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شِئْتَ»

“Kadın, beş vakit namazını kılar, bir aylık orucunu tutar, namusunu korur ve kocasına itaat ederse ona: ‘Hangi kapıdan dilersen oradan cennete gir’ denilir.” (Ahmed bin Hanbel, I/191)

2-Ebu Hüreyre, Resulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in şöyle dediğini rivayet etmiştir:

«وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا مِنْ رَجُلٍ يَدْعُو امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَتَأْتِي عَلَيْهِ، إِلَّا كَانَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ سَاخِطًا عَلَيْهَا حَتَّى يَرْضَى عَنْهَا»
“**Canımı elinde tutana (Allah’a) yemin ederim ki, bir erkek karısını yatağa çağırır da kadın gelmezse, kocası ondan memnun olana kadar, semâda olan, o kadına lânet eder.**” (Müslim, Nikâh 121)

3- Ebu Hüreyre, Resulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem’in şöyle dediğini rivayet etmiştir:

«لَا يَحِلُّ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَصُومَ وَرَوْجُهَا شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ وَلَا تَأْتِي فِي بَيْتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ»

“**Bir kadın kocası yanındayken onun izni olmadan oruç tutamaz. Kocasının izni olmadan bir kimseyi evine alamaz.**” (Buhârî, Nikâh 84)

4- Câbir, Resulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem’in şöyle dediğini rivayet etmiştir:

«فَاتَّقُوا اللَّهَ فِي النِّسَاءِ، فَإِنَّكُمْ أَخَذْتُمُوهُنَّ بِأَمَانِ اللَّهِ، وَاسْتَحْلَلْتُمْ فُرُوجَهُنَّ بِكَلِمَةِ اللَّهِ، وَلَكُمْ عَلَيْهِنَّ أَنْ لَا يُوَطِّنَنَّ فُرُشَكُمْ أَحَدًا»
«تَكْرَهُنَّ»

“**Kadınlar hakkında Allah’tan korkunuz. Çünkü siz onları Allah’ın emâneti diye aldınız. Allah’ın sözü uyarınca ırzlarını kendinize helâl kıldınız. Onların, sizin yataklarınıza bir adamı almamaları ve iffetlerini korumaları, sizin onlar üzerindeki haklarınızdadır.**” (Müslim, Hac 147)

Bu hadislerle delil getirmenin şekli şöyledir: Kocanın karısı üzerinde bahsedilen hususları hak etmesi, nikâhta kadın üzerinde kavvâmesinin olması sebebiyledir.

Kavvâme, şu hususlarda ifadesini bulmaktadır: Karısını gözetip koruması, iyi geçim/birliktelik, nafaka ve mehir gibi işlerini yapmak, Allah’a isyanın olmadığı hususlarda maruf çerçevesinde kocaya itaat etmek, evden dışarı çıkmak için kocadan izin istemek, ücretle bir işte çalışmak için kocadan izin istemek, evine başkalarının girmesi için kocadan izin istemek, kadının davranışlarını düzeltmek ve onu Allah’ın kitabında bahsettiği aşamalı şekilde taata/salih amel işlemeye sevk etmek.

Laikçilerin Kavvâmeye Saldırıları

İslam’da kadın üzerindeki kavvâme/koruyucu yöneticilik konusu, halen hırçın laikçi saldırılara maruz kalmaktadır. Belki de Müslümanlar, devletlerinin çökmesinden sonra, özellikle Müslüman aileye karşı yönelik bu maksatlı laikçi saldırılara alışmışlardır. Laikçilerin sürekli gündemde canlı tuttukları konular; çok eşlilik, boşanma, erken evlilik, miras ve kavvâme gibi ilgili konulardır. Ancak son yirmi yıl içinde, Müslüman ailenin statüsüne yönelik saldırıda yeni gelişmelere şahit olmaktayız. Bu gelişmelerden birisi; Müslüman ailenin statüsüne yönelik hukuki düzenlemeler koymaktır ve etkili uluslararası kurumlar tarafından dayatılan hüküm ve yasaların oluşturulmasıdır. Zira Birleşmiş Milletler Örgütüne ait feminist ve insani yardım örgütleri, kadın, aile ve çocuk konferanslarında ortaya konan tüm politikaların uygulanmasında ve dayatılmasında küresel hükümetin temel kolu haline gelmişlerdir. Bu konferanslara örnek; Pekin Konferansı, Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Belgesi, Cenevre Sözleşmeleri ve daha önce Kahire Konferansı’dır. Bu gelişmelerden birisi de; fikri çatışmadan çıkıp uluslararası kredi kuruluşlarından alınacak kredilerin alınmasında şart koşulan keyfi yasama otoritesini baskı unsuru olarak kullanmaktır. Müslümanların başındaki hükümetlere Batının sunmuş olduğu dış borçlar, bu politikaların uygulanmasına karşılık Müslümanların ülkelerini rehin almaktadır.

Kavvâmeye yönelik laikçi saldırı, bu Şeri kavrama karşı çıkmakla, yozlaştırma ve çirkin gösterme maksadıyla onu karıştırmakla başlamıştır. Bu kavram “erkeksi otorite” ve “erkeksi vesayet” olarak adlandırılmıştır ki kadın bu hükmü kabullenmekten nefret etsin ve bunun; zalim erkek tasallutu olduğunu, öte yandan kadının, kendisi ile çekiştiğinde kadını terk etme ve dövme hakkı olan erkeğin baskınlığı önünde aciz ve mazlum durumda olduğunu açığa çıkarsın! Bu batıl

kinli esasa binaen; eşitlik, özgün olma, finansal bağımsızlık ve kendine güven iddiası ile kadını küçümseyen, onurunu zedeleyen, ilim, iş ve sosyal katılımı ilgili enerjisini boşa çıkartan bu zalim yönetimden kadını kurtarma propagandaları başlamıştır. Ayrıca onların görüşüne göre bu kavvâme, kadının düşünsel, davranışsal ve maddi gelişimi önünde temel engeldir. Zira eve girmek ve çıkmak, yolculuk yapmak, para kazanmak için çalışmak için izin talebi; kadının haklarını tamamen yok etmektedir, hatta kadını çağdaşlarından, toplumundan ve içinde yaşadığı alemde geride bırakmaktadır!!

Gerçekten İslami beldelerdeki kavvâmeye yönelik bu saldırı, bahsettiğimiz gibi eskidir. Fakat her zaman yeniden canlandırılması, yenilenmiş bir karakter olarak daha heyecan verici ve baştan çıkarıcı bir hal almaktadır. Belki de Körfez bölgesi bu dönemde kadın ve erkeklerle olan ilişkileri hakkında klişeleşmiş görüntünün değiştirilmesi operasyonuna tanıklık etmektedir. Bu durum Birleşmiş Milletler'in uykusunu kaçırmıştır ve İngiltere ve Amerika'yı velayet kanununun ilga edilmesini talep etmeye sevk etmiştir. İnsan Hakları İzleme Örgütü, kendisinden dolayı meydana gelen ihlallerin büyüklüğü nedeni ile tüm kavvâme sisteminin tasfiye edilmesini istemiştir! Bu şiddetli uluslararası saldırının sonucu olarak, Suudi Arabistan'da elektronik web siteleri aracılığıyla kampanyalar başlatılmıştır, feminist ve hakları örgütlerinin sesleri yükselip velayet yasasının tamamen kaldırılması çağrısında bulunmuşlardır. İbn Salman, bu düşünceyi desteklediğini, ülkesinin küresel kültürün bir parçası olmasını arzu ettiğini, bunun kadınlarla uğraşırken ilerlemede ve modernlikte ileriye doğru büyük bir sıçrama olacak olan "Vizyon 2030" dâhilinde Krallık'ta kadınların zaferini gerçekleştirmeye motive eden şey olduğunu açıklamıştır!

Toplumlarımızda Batılı Kavramların Varlığı ve İslami Yasama Sisteminin Yokluğu Kavvâme Kavramını Kayıp Ettirmiştir ve Özgün Manasından Saptırmıştır

Toplumumuzdaki Batılı algısal kavramlar ve kadınlara, erkeklere ve aileye yönelik bakış açıları; Müslümanlar ile kavvâme manasına dair sahih İslami anlayış arasındaki boşluğun boyutunu derinleştirmiştir. Dava, ya erkek cinsiyle eşitlik, erkek tasallutundan uzak olarak özgünlüğünü gerçekleştirmek ve rakibi "erkek" ile çatışma ringine girmesi iddiası ile kadının lehine olur. Ya da dava, sorumluluklarda birlikteliğin teşvik edilmesi ve evlilik hayatının sadece erkek olmasından dolayı sorumluluklarını üstlendiği yükler ve ağırlıklar değil de rollerin paylaşımı olarak tasvir edilmesi ile erkeğin lehine olur!! Zira bundan dolayı erkeklerden çoğu, sorumluluk üstlenmekten ve harcama ve bakım haklarına bağlı olmasını gerektiren kadın sömürsünün tuzağına düşmekten korkarak evlenme ve nişanlanma fikrinden uzaklaşmaya başlamıştır. Halbuki o evlilik hayatının bu hakların sağlanmasında katılım ve paylaşım olduğunu, diğer tarafın pahasına bir tarafın sömürülmesi olmadığını düşünmektedir!!

Evet, Batılı kavramlar evlilik hayatını, bu kurumdaki her tarafın güçlerini ve yeteneklerini dikkate almaksızın mal ve beden ortaklığı olan inan şirketine benzetmiştir! Toplumlarımızda yaygın olan örfler, ailenin kurulmasında kocasına katkı sağlaması için kadının evlenmeden önce kariyer yapması, ailesi ve toplumunun gelişimine katkıda bulunmadığı için ev hanımlığının hor ve aşağılık olarak görülmesi gibi anlayışların güçlenmesine katkı sağlamışlardır.

İslam beldelerindeki rejimler; insanların işlerine yürütmekte ve doğru kavramları yerleştirmekte, ihlaller olduğunda zorbalığı ve zulmü gideren adil bir yargı sistemi kurmakta, ya da çaresiz ve muhtaç olanı gözetip destekleyebilen sahih bir ekonomik sistemi kurmakta, Şeri hakları ve görevleri ile ilgili olarak kadın ve erkeklerin bilinçlendirilmesine katkıda bulunmakta, bu katkıyı nesillerin zihniyetini oluşturan eğitim sistemi yoluyla ya da kamuoyunun şekillenmesinde ve bilinçlendirilmesinde katkı sağlayan medya organları yoluyla ya da âlimlerin ve fakihlerin destek vermesi yoluyla sağlamakta, İslâm'ın adil hükümleri ile insanları kültürlendirmek için kamu alanları, kamusal faaliyetler, mescitlerin açılıp ilmin rolünün etkinliğinin sağlanmasında başarısız olmuşlardır. Halbuki Allah ve Resulü İslâm'ın adil hükümleri ile aile kalesini korumuştur, aileyi

toplumun birlikteliğini ve gücünü koruyan engelleyici bir kale yapmıştır!! Tüm bu düşünsel, politik ve ekonomik zafiyet, Batı'ya ümmetin kapılarını sonuna kadar açmıştır, kendilerindeki aileyi yıkıp dağıttıkları gibi Müslüman aileyi de yıkıp dağıtmak için oklarını attıkları açık bir hedef haline getirmiştir!

Şunu çok iyi anlamalıyız ki; kavvâme hükmü büyük ölçüde haksızlığa uğramıştır. Çünkü kocanın bu kavvâme hükmünü kötüye kullanarak karısına kötülük etmesi, kadının bu zulmü, kadını ve işlerini yönetmekte erkeği yetkili kılan Şeriata bağlamasını sağlamıştır. Nitekim bu farzi ortadan kaldırmak için ağlamaklı çağrılarını sıklıkla duymaktayız. Çünkü bu, erkeğe karısının aleyhine bir alan sunmaktadır. Dolayısıyla erkek de karısını aşağılayıp adeta köleleştirmektedir! Şunu fark etmeliyiz ki bu: yasaların adaletsizliği, yargının zorbalığı ve çözümlerin bozukluğu, toplumlarımızda gördüğümüz evlilik sorunlarının büyüklüğünden kaynaklanmıştır, kavvâme hükmünden değil!! Ayrıca toplumlarımızdaki çok kötü ekonomik durum, yoksulluğun, işsizliğin ve perişanlığın yayılması, birçok erkeği; nafaka, geçim sağlama ve ailelerinin temel ihtiyaçlarını karşılama sorumluluğunu üstlenemez duruma düşürmüştür. Bu da isteyerek değil de zorunlu olarak birçok kadının para kazanmak için çalışmak maksadıyla evden dışarı çıkmasına yol açmıştır. Böylece çocuklarının ve kendi fitratlarının aleyhine de olsa hayati ihtiyaçları sağlamak için güç ve çaba harcamakta ve sorumluluklarda kocalarına katkı sağlamaktadırlar. Şu halde, kavvâme hükmü mü yerilir, yoksa devlet hesaba çekilip insanların işlerini yürütmekte başarısız olan, kendilerine zulmetmelerine ve Şeri haklarını ve sorumluluklarını ihmal etmelerine sevk eden sistemler mi atılır??

Bu noktada çok derin düşünmeliyiz ki, şeytanın saptırmasına uyup da Şeri hükümlerin her zaman ve mekâna uygun olmadığı vehmine kapılmayalım. Aksine bu kusur bizi fert, cemaat ve devletle bağlantılı Şeri sorumluluklarımızı anlamaya sevk etmelidir ki her hak sahibine hakkını verelim ve ister fert olsun ister devlet olsun hak hususunda israf ve ihmalkârlık yapanı hesaba çekelim!

Kavvâme Kadın İçin Zulüm Müdür Yoksa Rahmet Midir?

“Ahde vefa”, şefkat, merhamet, itminan, güven ve emniyet, her birinin birbirine elbise olana dek duygularını paylaşması gibi yüce Kur'anî kavramlara karşı başlatılan isyan, kavvâme hükmünün maddi geçim, nafakayı temin etmek ve kocanın otoritesinden ibaretmiş gibi bir algıya yol açmıştır. Hâlbuki bu İslami anlayışı araştıran kimse, Allah'ın bütün hükümlerinin kullar için hak, adil ve insaf olduğunu fark eder. Zira Kavvâme hükmü, bizzat kadının kişiliğini evin içerisinde de toplum içerisinde de yok etmek değildir. Bu hüküm sadece aile içerisinde kadın ve erkeğin rollerini her ikisinin fitratına uygun bir şekilde, yaratılıştan gelen yetenekleri gereğince, Allah'ın bir kısmını diğerlerine üstün kılmasına göre düzenlemektir. Nitekim Allah erkeği kadına beden, akıl ve enerji kuvveti ile üstün kılmıştır. Böylelikle erkek kavvâme sıfatına ehil olmaktadır. Zira kavvâme sıfatı ona; yönetim, himaye ve bedensel, duygusal ve psikolojik koruma hakkını, mehirden başlayıp yiyecek, içecek, giyecek ve barınma ihtiyaçlarının karşılanması için malından infak etmeyi, güzellikle marufu emrederek, münkerden nehyederek ve eğitimle destekleyerek kadını gözetmeyi, kadınla iyi ve hoş geçinmeyi, adaletli ve insafli olmayı, kadına muamelesinde;

«خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي»

“Sizin en hayırlınız, ehline / ailesine karşı iyi davrananınızdır. Ben aileme karşı en iyi davrananımdır” diyen Resul Sallallahu aleyhi ve sellem'i, rol model almayı zorunlu kılmıştır.

Eğer Allah-u Teâla, yaratılış özellikleri ile erkeği kadından farklı kılmış ise bu, Allah nezdindeki sorgusunun ve sorumluluğunun boyutunu ve zorunlulukları oranında muhasebenin boyutunu artırır.

«فَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ»

“...Erkek, ailesinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur...” Erkeğin sorumluluğu ailesini; koruyup gözetmesini, korkudan emin kılmasını, aç bırakmamasını, korunaklı, huzur ve güvenlik sahiline ulaştırmasını, karısının canını, kanını, bedenini, ırzını, geçimini, dini hususunda korumasını gerektirmektedir.

Kadın için; hangi ikram, ödül, şeref Allah'ın kendisine verdiği ikramdan daha büyüktür? Hangi değer Şeriat'ın kendisine verdiği değerden daha büyüktür? Hangi kazanç kendisi için daha efdaldir/üstündür?! Fıtratına ters düşmesi, Rabbine isyan etmesi, kulların kendisi için uydurduğu hürriyet ve eşitlik yalanı üzerinde yaşaması mı? Yoksa kulların Rabbinin hükümlerine göre azametli şerefli bir şekilde yaşamak mı?? Hangisi daha efdaldir?? O halde kavvâme; Allah'ın bize lütfettiği, sürekli Allah'a hamd ve şükretmemiz gereken rahmet ve iyilik değil midir? İçimizden bazı kadınlara ne oluyor ki iyi olanı en düşük olan değiştirmek istiyorlar?

Erkeğin kadına karşı tam denetimi, kadının haklarının kaldırılması, kişiliğinin kenara itilmesi ve göz ardı edilmesi anlamına gelmez. Allah'ın çobanlık yapmasını istediği evin işleri hakkında kadınla istişare edip görüşünü dikkate almak da erkekten talep edilmiştir. Şu halde kavvâme, diktatörlük ve despotluk değildir. Müslüman kadın, kocasının kararları hakkında tartışabilir. Evin idare edilmesi yollarını karı - koca ikisi birlikte düzenlerler. Kadın ev için harcama keyfiyetini kocası ile birlikte belirlerler. Allah'ın emrine aykırı olmadıkça, kocasının önerdiğine itiraz edebilir. Zira evlilik hayatı almak ve vermektir. Saliha kadın, istişare ile ve nasihatla kocasının yardımcısıdır. Nitekim Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem'de bizim için güzel örnek vardır. Zira onun eşleri, hakkında bir Şer'i nassın gelmediği hususlarda istişare ile ona görüşlerini sunuyorlardı. Nitekim Hudeybiye Anlaşması hakkında Ümmü Seleme Radiyallahu anha'nın görüşünde, kadının görüşünü almaya dair bizim için iyi bir örnek vardır.

Fakat kocanın ailenin işleri ile ilgili karar alma hakkı devam etmektedir. Müslüman kadın, çekişme noktasında yetkisini anlamalıdır. Çünkü Müslüman kadın haklarını ve yetkilerini anlamasıyla davranışlarını ve tepkilerini kontrol eder. Yoldan sapmayı; kibirini dayatmak için, kocasıyla kendisi arasında güçlük çıkarmak için, sorunları ters çevirmek, sırf taviz vermek ve yenilgi duygusundan dolayı sorunlara daha büyük boyut vermek için bir örtü yapmaz.! Evlilik hayatını öldüren en yaygın sorunlardan biri, her tarafın Şeriat'ın kendisine vermiş olduğu yetkilerini aşip ikisinden birisinin diğerine haksızlık yapmasıdır. İşte böyle kavvâme, kocanın geminin dümeninin idaresinden sorumlu olmasıdır. Geminin iki kaptanının olması, gemiyi batırabilir. Zira sonunda karar vermek, işin lideri ve yöneticisine ait olur.

Bununla birlikte, koca karısına kötü davranmak, haklarını kısıtlamak ve baskı yapmak için bu görevi istismar edemez. Kadın durumunu babası veya kardeşi veya bir akrabası olan velisine götürebilir ya da hakkını kısıtladığında ve savsakladığında kocasını bu kötü muameleden caydırmak ve muhasebe etmek için yargıya şikâyet edebilir. Sonra da onu hayır ve şerden zerre kadar kaybetmeyen Allah'a havale eder!

Erkeğin ailesi üzerindeki kavvâmesi, evlilik sözleşmesinin çözülmesi ile düşmez. Zira erkek karısını boşarsa, çocuklarının nafakası, geçimi ve terbiye, düşünce ve davranışları bakımından takibi, işlerinin düzenlenmesi ve onlarla alakalı kararlar vermesi hususlarında kavvâme, Şeri bir farz olduğu için erkeğe ait vacip bir hak olarak devam eder.

Temiz, iffetli Müslüman kadın hakkında asıl olan, kocasından ayrılmış olsa da çocuklarında babalarına itaat etme mefhumunu iyice yerleştirmektir, sadece ondan koptuğu için aile bağıni parçalamak değildir. Hatta kadın, bu yüce Şer'i mefhumları korumalıdır! Allah'a itaat, anne-babaya itaat ve ikisine iyilikle muamele etmek ve marufla eşlik etmek, babanın kendi üzerlerinde koruyucu yönetici ve görüş ve söz sahibi olması üzerine kurulu İslami anlayışı çocuklarında güçlendirmelidir. Çocuklarını nefret, itaatsizlik ve isyana sevk etmemelidir...

Biz Tek Bir Ümmetiz ve Birbirine Sıkıca Bağlı Ailelere Muhtacız!

İslâm; toplumun nüvesi ve ümmetin hücreleri olması nedeni ile aileyi önemsemeye özen göstermiştir. Bu nedenle Şeriat; bütünlüğünü, karşılıklı bağımlılığını ve istikrarını sağlamak için aileyi birçok hüküm ile desteklemiştir. Tüm öğeler (koca, eş ve çocuklar) arasındaki aile ilişkilerinin; Allah'a karşı takvalı olmaya, emirlerine ve nehiyelerine karşı kendi kendine tepkiye dayanan güçlü ve sağlam ilişkiler olmasına özen göstermiştir. Onun için bireylerin davranışlarını düzenleyen doğru kavramların oluşturulması; çaba, kararlılık, azim, sabır ve fedakârlıklar gerektirmektedir. Çünkü Müslüman aile üzerindeki komplonun büyüklüğü, bu ümmette onu değiştirme hakkında büyük bir irade ve onu caydırmaya ve iptal etmeye yönelik bir kuvvet oluşana kadar fasıllarını henüz sonlandırmamıştır. Bu ancak hak ve adil olmaları ve diğerlerinin ise dalalet olması nedeni ile İslam hakkında, onun fikirleri, hükümleri ve onlarla işlem yapmak hakkında sağlam bir kanaat, açık ve net kavramlar oluşturarak mümkün olacaktır!! Bu nedenle, kadınlar, erkekler ve çocuklar olarak ümmetin aileye karşı görevi; Şeri hakların, onlarla amel etmenin ve onlara bağlılığın anlaşılmasıdır. Örneğin, kavvâme kavramı, toplumumuzda sağlam kök salmalı ve artırma ve eksiltmeye tabi olmamalıdır. Zira bu kavram; ailenin bütünlüğünü korur, elemanları arasında birleşme ve kenetlenmeyi sağlar, aile içerisinde rolleri düzenler. Koruyup gözetmeyi sağlar, topluma ve ümmete ulaşmasını dört gözle beklediğimiz birliğin anlamını aile içinde gerçekleştirir. Sevgi, sükûnet, huzur ve merhamet ile çevrelenmiş evlilik ilişkisi, otomatik olarak ve doğal olarak çocuklara aktarılır. Çünkü çocuklar sevgi, saygı ve iyi muamele için doğru olan fikri ve psikolojik eğitime uygun bir ortamda kendilerini bulurlar. Baba; karısı ve çocukları üzerinde bir zorba değildir, ancak onların işlerinin yöneticisi ve onların çobanı / sorumlusudur. Kadın eş de, ailesine karşı bir isyankâr değildir, onlara hizmet eder, onları gözetir ve onları sürekli takip eder. Bu atmosferin sonucu çocuklar; Allah'a karşı takva, sevgi ve şefkatle dolu bir atmosferde sahipsiz bir İslami kaynakla yetişirler. Zira bütün üyeleri arasında dürüstlük, karşılıklı nasihat ve hoşgörü olur. Kadın, eş ve anne olarak bizim görevimiz; velilerimizin bu farzı itaat ve sabır ile tam ve güzel olarak yerine getirmelerine yardımcı olmamızdır, bu büyük kavramı destekleyen mekanizmaları düşünmekle meşgul olmamızdır. Çocuklarımızı ve neslimizi ve çevremizdekileri etkilemedikçe, kocalarımızın bizimle başa çıkmalarını ve marufla güzel aile hayatını güvenceye almalarını kolaylaştırmadıkça, bizim o kavrama bağlı olup davranışlarımızda yansımaları ve konularımızı açıklamaları daha iyi olmaz.

Kavvâme hükmünün yokluğu ya da kötü anlaşılması ve kötü uygulanması, bizi Şer'i hükümleri insanlar arasında güzel bir şekilde uygulayıp koruyan bir devleti kurarak İslami hayatı tekrar başlatmak için çalışmaya sevk etmektedir. Her ne kadar kavvâme ferdi bir hüküm olsa da, onun kadın eşle, çocuklarla ilişkilerle ve onlardan kaynaklanan mali ve yargısal gerekliliklerle irtibatlandırılması, bizi Allah'ın, kendisi için istediği suret içinde koruyup öne geçiren kendi türünde bir yasama sistemi oluşturmamız ve uğruna koymuş olduğu amacı gerçekleştirmek için çalışmamızı sağlamaktadır. Bugün inandığımız akidemizden doğan İslami bir sisteme olan acil ihtiyacımız; fikri çatışma, siyasi mücadele, bu ümmeti kaldırmak, bayrağını yükseltmek, söz birliğini sağlamak ve Rabbisinin şeriatını tatbik etmek için çalışma yapmaya dalmakta bize daha fazla irade, daha fazla güç ve daha fazla direnç vermektedir.

﴿أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخِلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسْتَهْتِمُ الْبِأَسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَرَزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرُ اللَّهُ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ﴾

“Öncekilerin başlarına gelenlerin bir benzeri sizin başınıza da gelmeden, Cennet'e girebileceğinizi mi düşünüyorsunuz? Baskılar ve zorluklar onları öyle sarmış, öylesine sarsılmışlardı ki Allah'ın elçisi ve beraberindeki müminler “Allah'ın yardımı ne zaman?” diyecek hale gelmişlerdi. Bilin ki Allah'ın yardımı yakındır.” [Bakara 214]

Nesrin Buzafiri
Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi Üyesi